

3 กลไก ทุจริต

เปิดแผนกลไกทุจริต

ผลประโยชน์

โทษของการทุจริต

แนวทางป้องกันการทุจริต

คำนำ

ปัญหาการทุจริตเกิดขึ้นได้
ทุกที่ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ
หรือเอกชนและรวมถึงหน่วยงาน
ในกำกับของรัฐ

ผู้จัดทำได้พบเห็นปัญหา
ทุจริตในองค์กร และได้มีส่วน
ร่วมเข้าไปแก้ไขปัญหา จึงได้
พบเห็นกลไกการทุจริตในรูปแบบ
ต่างๆ และเห็นความสำคัญว่า
ควรนำรูปแบบกลไกที่พบเห็น
มาตีแผ่ให้ทราบ เพื่อจะได้เท่าทัน
รู้ทันกลไก และหาทางป้องกัน
กลไกทุจริตได้ทันต่อวงที่
สามารถลดการสูญเสียให้กับ
องค์กรได้ จึงได้นำ 3 กลไก
ทุจริตมาเผยแพร่เป็นชุดเอกสาร
ประชาสัมพันธ์

ผู้จัดทำ

นายธนาชัย มาโนช
นิติกร (ผู้ชำนาญการพิเศษ)
กองกฎหมาย
มหาวิทยาลัยมหิดล

สารบัญ

	หน้า
• ปลอมใบเสร็จรับเงินค่าทันตกรรม	3
• หลอกคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ แล้วนำพัสดุไปขาย	6
• อบรมทิพย์	9

"ร่วมกันทำองค์กรให้น่าอยู่"

ปลอมใบเสร็จ รับเงินค่าทันตกรรม

ภาระงาน / หน้าที่

นาง บ. พนักงานมหาวิทยาลัย ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่จัดเก็บและนำส่งเงินค่าบริการทันตกรรมและจัดทำรายงานการนำส่งเงินภายใต้การควบคุมคลินิก เพื่อรวบรวมนำส่งเงินให้กับส่วนงานหนึ่งของมหาวิทยาลัยมหิดล

เมื่อผู้ป่วยมารับการรักษา ทันตแพทย์จะบันทึกการรักษาทางทันตกรรม รวมทั้งจำนวนเงินค่ารักษาลงในใบรายงานการรักษาทางทันตกรรมและให้ผู้ป่วยไปชำระเงินกับเจ้าหน้าที่การเงินของคลินิก คือ นาง บ.

เมื่อนาง บ. ได้รับเงินค่ารักษาแล้วจะออกใบเสร็จรับเงินต้นฉบับพร้อมสำเนาคู่ฉบับใบเสร็จรับเงิน ซึ่งมีข้อความตรงกันและมอบใบเสร็จรับเงินต้นฉบับเพื่อเป็นเอกสารหลักฐานให้แก่ผู้ป่วยผู้มารับการรักษา

ส่วนสำเนาคู่ฉบับจะนำเป็นหลักฐานประกอบการส่งเงินของคลินิก จากนั้นจะลงบันทึกค่ารักษาทางทันตกรรมในสมุดควบคุมของคลินิก และให้ผู้ป่วยติดต่อเจ้าหน้าที่นัดหมายผู้ป่วยในการรักษาครั้งต่อไป

ปลอมใบเสร็จ รับเงินค่าทันตกรรม

กลโกงทุจริต

เมื่อนาง บ.ได้รับเงินค่าบริการทางทันตกรรมจากผู้ป่วย

ปลอมใบเสร็จรับเงิน

นาง บ. จะจัดพิมพ์ใบเสร็จรับเงินต้นฉบับปลอมขึ้นมา โดยใช้โปรแกรม Microsoft Word ที่ตนเองสร้างขึ้น และทำการบันทึกข้อมูลรายละเอียดการรักษาและจำนวนเงินค่าบริการทางทันตกรรมตามที่ได้รับเงินจากผู้ป่วยจริง และส่งใบเสร็จรับเงินปลอมให้แก่ผู้ป่วย ซึ่งผู้ป่วยตรวจสอบแล้วเห็นว่า จำนวนเงินตรงกับที่ผู้ป่วยจ่ายจริง จึงรับใบเสร็จปลอมไว้

จัดทำสำเนาใบเสร็จไม่ตรงกับจำนวนเงินที่ผู้ป่วยจ่ายจริง

นาง บ.จะใช้โปรแกรมของระบบโรงพยาบาล E-hospital (Front office) บันทึกข้อมูลรายละเอียดการรักษาตรงกันกับข้อมูลที่แท้จริง ยกเว้นจำนวนเงินค่าบริการทางทันตกรรมที่ระบุค่ารักษาน้อยกว่าที่ผู้ป่วยจ่าย จากนั้นนาง บ. จะสรุปรายงานการนำส่งเงิน โดยนำสำเนาใบเสร็จรับเงินที่ระบุค่ารักษาน้อยกว่าความเป็นจริงเป็นหลักฐานประกอบการส่งเงินของคลินิก ทำให้ส่วนงานที่นาง บ. สังกัดอยู่ได้รับเงินน้อยกว่าความเป็นจริง

ปลอมใบเสร็จ รับเงินค่าทันตกรรม

ผลประโยชน์ที่ได้รับ

จำนวนเงินที่นำส่งส่วนงาน ตามสำเนาใบเสร็จรับเงินไม่ตรงกับที่ผู้ป่วยได้จ่ายจริง (น้อยกว่าที่ผู้ป่วยจ่ายจริง) นาง บ. จึงได้เงินส่วนต่างจากการทุจริต และนำเงินส่วนต่างไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยได้ประโยชน์เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 5,274,159 บาท

ระยะเวลาในทุจริตวันที่ 1 กรกฎาคม 2548 ถึง 3 มีนาคม 2552 (ประมาณ 5 ปี)

โทษที่ได้รับ

วินัย ลงโทษปลดออกตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดลที่ ๒๑๗๑/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๒

อาญา ถูกจำคุก ๒๐ ปี คดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ.2242/2558

การป้องกันการทุจริต

จากกรณีศึกษา พบว่ามีการกระทำทุจริตเป็นเวลาประมาณ 5 ปี ส่วนงานเพิ่งจะพบการทุจริต อันเนื่องมาจาก

1 การทุจริตส่วนหนึ่งเกิดจากความบกพร่องของส่วนงานที่ไม่มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบว่า จำนวนเงินในสำเนาใบเสร็จรับเงินตรงกับที่ทันตแพทย์ผู้ทำการรักษาระบุหรือไม่ จึงต้องมีเจ้าหน้าที่คอยตรวจสอบจำนวนเงินในสำเนาใบเสร็จรับเงินตรงกับที่ทันตแพทย์ผู้ทำการรักษาระบุ

2 ไม่มีการตรวจสอบอย่างถี่ถ้วน ดังนั้นจะต้องตรวจสอบเป็นรายวัน เพื่อป้องกันการทุจริต และปิดช่องทางการทุจริต

หลอกคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ แล้วนำพัสดุไปขาย

ภาระงาน / หน้าที่

นาย ช. นักวิชาการพัสดุ มีหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ เริ่มตั้งแต่สำรวจความต้องการพัสดุ ขออนุมัติหลักการจัดซื้อจัดจ้าง สืบหาราคาวัสดุที่จะซื้อ ตรวจสอบงบประมาณการจัดซื้อ ขออนุมัติจัดซื้อ/จัดจ้าง

เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการซื้อหรือจ้าง เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ยื่นใบเสนอราคา ขออนุมัติเงิน จัดทำใบสั่งซื้อ/จ้าง พร้อมเสนอผู้บริหารอนุมัติจัดซื้อหรือจ้าง

แจ้งผู้ขายให้มารับใบสั่งซื้อ/จ้าง ติดต่อประสานงานไปยังผู้ขาย และนำพัสดุมาให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุเพื่อทำการตรวจรับพัสดุ รวบรวมเอกสารตั้งเบิกให้กับผู้ขาย เก็บรวบรวมเอกสารไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ

รวมถึงมีหน้าที่เอาพัสดุไปจัดเก็บ และยังเป็นผู้เบิกพัสดุอีกด้วย

หลอกคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ แล้วนำพัสดุไปขาย

กลโกงทุจริต

อาศัยความเชื่อใจ

ให้ผู้ขายนำพัสดุไปส่งที่บ้านตนเอง จากนั้น นาย ช. จะอาศัยความเชื่อใจระหว่างตนกับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ตนเองเป็นคนเสนอชื่อให้ตรวจรับพัสดุ โดยนาย ช. ไม่นำพัสดุมาให้ตรวจ ซึ่งนาย ช. จะกล่าวอ้างว่าได้นำพัสดุไปเก็บไว้ที่ส่วนงานแล้ว ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหลงเชื่อ จึงตรวจรับพัสดุโดยไม่เห็นของ

วางแผนมิให้พบพ็ชร

นาย ช. จะนำพัสดุที่เก็บไว้ที่บ้านบางส่วนมาเติมไว้ที่ส่วนงานเพื่อให้มิใช่ตามปกติ ทำให้ส่วนงานมิของใช้โดยไม่ขาดช่วง จึงไม่พบพ็ชรการทุจริต

นำพัสดุที่เก็บไว้ที่บ้านไปขายเพื่อนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

หลอกคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ แล้วนำพัสดุไปขาย

ผลประโยชน์ที่ได้รับ

นำพัสดุที่เก็บไว้ที่บ้านไปขาย ได้รับเงินจำนวนทั้งสิ้น 1,277,225 บาท โดยนำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว ทำให้ส่วนงานได้รับความเสียหายไม่ได้ใช้พัสดุตามความเป็นจริง

ระยะเวลาในการทุจริตปีงบประมาณ 2560 – 2561

โทษที่ได้รับ

วินัย ลงโทษปลดออกตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดลที่ที่ 3192/2561 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2561

อาญา อยู่ระหว่างคณะกรรมการป้องกันปราบปรามทุจริตในภาครัฐสอบสวน

การป้องกันการทุจริต

กรณีศึกษานี้ พบว่า กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมอบหมายให้บุคคลเดียวดำเนินการตั้งแต่ต้นจนเสร็จขั้นตอน ทั้งการเสนอคณะกรรมการตรวจรับพัสดุที่ผู้ทุจริตเป็นผู้เลือกบุคคลที่ตนสนิทสนมเป็นผู้ตรวจรับพัสดุเพื่อที่จะอาศัยความเชื่อใจในการให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ตรวจรับโดยไม่เห็นของ อีกทั้งการที่ส่วนงานมอบหมายให้ผู้ทุจริตเป็นผู้ดูแลพัสดุในคลัง รวมถึงเป็นผู้เบิกพัสดุอีกด้วย ทำให้ผู้ทุจริตเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียวจนเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตโดยง่าย

แนวทางป้องกัน

1. ไม่มอบหมายหน้าที่ให้บุคคลเดียวดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจนเสร็จกระบวนการ
2. บุคคลผู้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต้องไม่เป็นบุคคลเดียวกับผู้ดูแลพัสดุ ผู้เบิกพัสดุ
3. อบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ให้ตระหนักถึงหน้าที่ของตนว่ามีหน้าที่อย่างไร และต้องตรวจรับด้วยความเอาใจใส่ ตรวจสอบพัสดุอย่างถี่ถ้วนรอบครอบก่อนทำการตรวจรับพัสดุ และปฏิบัติตามกฎระเบียบอย่างเคร่งครัดเสมอ

อบบรมทิพย์

ภาระงาน / หน้าที่

นาย ศ. ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดกิจกรรมในโครงการ ดำเนินการขออนุมัติหลัก
การค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการ ติดต่อวิทยากร ทำหนังสือเชิญวิทยากร ยืมเงิน
กดรองจ่าย จ่ายเงินตามค่าใช้จ่ายในโครงการ รวบรวมหลักฐานการจ่ายเงิน เสนอขอ
อนุมัติเบิกจ่ายเงินในโครงการ

กลโกงทุจริต

ร่วมมือกับหัวหน้าโครงการจัดโครงการทั้งที่ได้มีการจัดขึ้นจริง โดยจัดโครงการใน
รูปแบบออนไลน์

หลอกลวงว่าเชิญวิทยากรบรรยายออนไลน์

ทำหนังสือเชิญวิทยากร ทั้งที่ไม่เคยติดต่อกับวิทยากร แล้วเสนอผู้อำนวยการลงนาม
เพื่อให้เชื่อว่ามี การติดต่อประสานจริง เมื่อผู้อำนวยการลงลายมือชื่อแล้ว มิได้ส่ง
หนังสือเชิญให้วิทยากร กลับทำสำเนาหนังสือเชิญเพื่อเป็นหลักฐานการเบิกจ่าย

จัดอบบรมทิพย์

ไม่มีการจัดโครงการจริง นาย ศ. ได้ใช้โปรแกรม PHOTOSHOP โดยนำรูปของ
วิทยากรและรูปภาพของบุคคลอื่นมาทำการตกแต่งให้เสมือนว่า โครงการที่จัดมี
วิทยากรและมีผู้เข้าร่วมอบรมในโครงการจริง เพื่อนำรูปมาใช้ประกอบการเบิกจ่าย

ปลอมเอกสารเพื่อใช้เป็นหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน

บุคคลที่ระบุเป็นวิทยากร เป็นบุคคลใกล้เคียงกับนาย ศ. มีการหลอกลวงจนได้สำเนาบัตร
ประจำตัวประชาชนมา และนาย ศ. ได้ปลอมลายมือชื่อวิทยากรในสำเนาบัตรประจำตัว
ประชาชน และใบสำคัญรับเงิน และใช้เอกสารปลอมเพื่อนำไปเป็นหลักฐานการเบิกจ่าย

CORRUPTION

อบรมทิพย์

ผลประโยชน์ที่ได้รับ

- เงินที่ได้จำนวน 100,800 บาท จากการจัดอบรมทิพย์ ถูกแบ่งไปใช้ดังนี้
1. มอบให้หัวหน้าโครงการเพื่อนำไปให้ผู้สนใจลงทะเบียนเรียนรายวิชาที่หัวหน้าโครงการเปิดสอน
  2. เก็บไว้สำหรับเสียหายให้กับวิทยากร
  3. เตรียมเอาไปทำบุญ

ระยะเวลาในการทฤษฎีเกิดขึ้นในช่วงจัดกิจกรรมโครงการ
4 ครั้ง ตั้งแต่ 4 - 30 มกราคม 2565

หลังจากนาย ศ. ถูกแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงได้นำเงินจำนวน
100,800 บาท มาคืน แต่การทำความผิดได้สำเร็จแล้วจึงต้องรับโทษ

โทษที่ได้รับ

วินัย ลงโทษปลดออกตามคำสั่งมหาวิทยาลัยมหิดลที่ 4380/2566 ลงวันที่
30 พฤศจิกายน 2566

อาญา อยู่ระหว่างคณะกรรมการป้องกันปราบปรามทุจริตในภาครัฐสอบสวน

อบบรมทิพย์

การป้องกันการทุจริต

จากกรณีศึกษา

พบว่า ผู้ทุจริตเลือกที่จะจัดอบรมออนไลน์เพื่อให้ยากต่อการตรวจสอบ เช่น หากจัดแบบออฟไลน์จะสามารถตรวจสอบได้ง่ายกว่ามีการจัดที่ไหน อย่างไร แต่อย่างไรก็ตามการจัดออนไลน์ สามารถลดค่าใช้จ่ายได้อย่างมาก และเพิ่มโอกาสให้ผู้สนใจได้เข้าอบรม

แนวทางป้องกันการทุจริตในการจัดอบรมออนไลน์

1. ตรวจสอบว่ามีการเชิญวิทยากรจริงหรือไม่ โดยตรวจสอบจากเอกสารการตอบรับเป็นวิทยากร ซึ่งกรณีศึกษาขาดความรอบคอบ ไม่ได้ตรวจเอกสารการตอบรับจากวิทยากร

2. สังเกตรูปภาพกิจกรรมที่นำมาเป็นหลักฐานว่ามีข้อพิรุธหรือไม่ ซึ่งกรณีศึกษาพบว่า มีภาพบุคคลทำท่าเหมือนกันทั้งที่มีการจัดกิจกรรมคนละวัน

